

Повноваження та обов'язки працівників закладу освіти з попередження та протидії булінгу (цькуванню)

Дуже важливо, щоб кожен учасник освітнього процесу знав позицію закладу освіти щодо протидії та попередження насильства та булінгу (цькування) та неухильно дотримувався визначених положень та правил поведінки. Також учасники освітнього процесу мають знати, що робити, з ким взаємодіяти і яку відповідальність вони несуть за власні дії або бездіяльність у випадку булінгу (цькування). Ці обов'язки мають бути чітко визначені, розподілені і прописані в посадових інструкціях кожного працівника. Так, керівник закладу освіти:

- забезпечує створення у закладі освіти безпечного освітнього середовища, вільного від насильства та булінгу (цькування);
- розглядає заяви про випадки булінгу (цькування) та видає рішення про проведення розслідування; скликає засідання комісії з розгляду випадків булінгу (цькування) для прийняття рішення за результатами проведеного розслідування та вживає відповідних заходів реагування;
- повідомляє уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України та службі у справах дітей про випадки булінгу (цькування) в закладі освіти;
- забезпечує виконання заходів для надання соціальних та психологопедагогічних послуг здобувачам освіти, які вчинили булінг (цькування), стали його свідками або постраждали від булінгу (цькування);
- координує роботу з впровадження комплексного підходу до попередження та протидії булінгу (цькуванню) у закладі освіти.

Вчителі/вчительки щодня спілкуються і контактують з дітьми, тому саме вони можуть своєчасно виявити конфлікти, помітити випадки ізоляції, булінгу(цькування) або його ознак. Вони мають знати, як надати допомогу і підтримку у випадку булінгу (цькування).

Вчителі в жодному разі не мають ігнорувати чи приховувати повідомлення про такі випадки. Натомість, важливо виявляти проблеми в поведінці учнів/учениць та спільно з батьками шукати спосіб їх вирішення. Крім того, необхідно довести до відома всіх працівників закладу освіти про їх обов'язок повідомляти керівництво закладу освіти або уповноважену особу про випадки булінгу (цькування), свідком якого вони були особисто або інформацію про які отримали від інших осіб, вживати невідкладних заходів для припинення булінгу (цькування).

Психолог та/або соціальний педагог:

- проводять аналіз соціально-психологічного клімату в закладі освіти загалом або у окремих класах (групах);
- беруть участь в розгляді звернень щодо випадків булінгу (цькування);
- забезпечують профілактику булінгу (цькуванню);
- здійснюють психологічний супровід здобувачів освіти, які постраждали від булінгу (цькування), стали його свідками або вчинили булінг (цькування).

Важливо робити це з дотриманням принципу конфіденційності (нерозголошення інформації про фізичну особу). Варто пам'ятати, що конфіденційна інформація може поширюватися лише за бажанням (згодою) відповідної особи у визначеному нею порядку відповідно до передбачених нею умов.

Не менш важливу роль в попередженні та протидії булінгу (цькуванню) відіграє допоміжний та технічний персонал (медичний працівник, охоронці, бібліотекар, працівники їдальні, гардеробу, прибиральниці, водій шкільного автобуса тощо). Вони можуть стати свідками некоректної поведінки, бійок, знущань, або запідозрити підготовку до вчинення насильницьких дій. В такому випадку вони мають негайно повідомляти про це керівника закладу освіти або уповноважену особу.

У разі, якщо дії, свідками яких вони, як і решта учасників освітнього процесу, стали несуть загрозу життю і здоров'ю особи – повинні негайно втрутитись та припинити, застосувавши розумні фізичні дії, тобто мінімально необхідні для припинення. Щоб діяти злагоджено, всі працівники мають отримати чіткі інструкції як припиняти булінг (цькування).

Важливо навчити персонал діяти в разі загрози життю і здоров'ю: негайно викликати швидку допомогу та надавати невідкладну допомогу. Окрім злагодженої командної роботи, варто також налагодити міжвідомчу взаємодію закладу освіти з представниками органів самоврядування, соціальними службами, представниками поліції та адвокатури, центрами кризового втручання та службою у справах дітей. Для цього закладу освіти може розробити «карту» закладів та установ, з якими він зобов'язаний взаємодіяти у разі потреби.

Потрібно чітко визначити порядок взаємодії – до кого і в яких випадках звертатися, зазначити адреси, перевірити телефони, інформацію про робочі години та контактних осіб відповідних служб. Під час спільної роботи декількох установ надзвичайно важливо проявляти повагу до честі та гідності всіх учасників булінгу (цькування), не допускати розголошення особистої інформації. Це допоможе уникнути продовження булінгу (цькування) та стигматизації його учасників.